

Latvijas Dizaina padome
2021.gada 10.novembrī plkst.15.00, MS Team tiešsaistē

Protokols Nr. 7./2021

Piedalījās: Ingūna Elere, Barbara Freiberga, Ina Ločmele, Dzintra Purviņa, Angelīna Bekasova, Barbara Ābele, Inese Malašenoka, Lilita Sparāne, Dita Danosa, Ilze Kupča, Aleksandrs Blūms, Guntars Sticers, Jānis Nīgals, Līga Efeja, Maija Rozenfelde, Toms Mūrnieks, Zane Biteniece

Vadīja: Evelīna Ozola

Dienaskārtība

- 1.LIAA vienota valsts tēla stratēģijas prezentācija.Prezentē – Jānis Nīgals, (LIAA).
2. Latvijas Dizaina stratēģija 2021- 2027.
3. Kandidātu izvirzīšana VKKF mūža stipendijai.

1. LIAA vienota valsts tēla stratēģijas prezentācija

E.Ozola: dod vārdu LIAA Valsts tēla nodaļas vecākajam projektu vadītājam Jānim Nīgalam.

J.Nīgals: prezentē valsts tēla veidošanas stratēģiju. Piemin, ka šī uzdevuma izstrādei LIAA ir izveidota atsevišķa Valsts tēla nodaļa. Valsts tēlu neveido tikai logotips, stāsts vai reklāma, bet tās ir rīcības un tas kopums, ko valsts dara mērķtiecīgi un ilgtermiņā. Mērķis ir, lai ikviens novērtētu Latviju kā valsti, kas iestājas un cīnās par visai cilvēcei svarīgām vērtībām. Pirmajā etapā ar dizaina domāšanas pieejas palīdzību LIAA organizēja darbnīcas, kur vairāk nekā 100 dažādu nozaru līderi, valsts pārvaldes, industrijas un kultūras pārstāvji mēģināja izkristalizēt galvenās tēmas. Šajās darbnīcās tika secināts, ka Latvija ir izaicinājumu zeme, dažādu pasaulu savienotāja (*the red thread*) un grib kļūt par izmēģinājumu platformu, *natural playground*, kur var realizēt nozīmīgas idejas. Attiecīgi tika izraudzīts misijas formāts kā piemērotākais.

Galvenās misijas tematikas, kas pētījumā atzīmētas kā svarīgas Eiropas auditorijām:

- 1.Klimata pārmaiņas;
- 2.Ūdens piesārņojums;
- 3.Viedās pilsētas;
- 4.Veselīga lauksaimniecība un pārtikas ķēdes;
- 5.Veselības problēmas (konkrētāk vēzis, tā ierobežošanas/uzveikšanas plāns).

Tika nolemts veidot valsts tēla stratēģiju – misija *Jūra 2030*.

Latvijas lielākie izaicinājumi:

- iestāties par tīra ūdens pieejamību, kur Latvijas *playground* jeb *smilšu kaste* ir Baltijas jūra, kas ir piesārņotākā jūra pasaulē, pateicoties nepareizai bioloģisko resursus apsaimniekošanai.

Trīs izvirzītās misijas mērķi:

- veidot Latviju par interesantāko vietu pasaulē, kur dažādu valstu zinātniekiem izmēģināt, kā risināt ūdens piesārņojuma problēmas. Šāda misija ir iespējama, sākot aptverot Rīgas jūras līča teritoriju;
- pārvaldība – unikāla pēc būtības, holistiska un pati nosaka, kas ir nepieciešams;
- jauna ekonomika – Latvija kļūst interesanta pasaulei, veidojot labvēlīgus apstākļus. Ārvalstu kompānijas eksperimentē un veido jaunus resursus, risinājumus kvalitatīvas vides veidošanai ilgtermiņā.

A.Blūms: informē, ka Izglītības un zinātnes ministrija 30.novembrī kopā ar Rīgas Tehnisko universitāti veido pasākumu par valsts tēlu, kas tiek orientēts uz misijas pieeju. Latvijai ir izaicinājums veidot misiju jomās, kas saistās ar ūdens kvalitātes uzlabošanu, jo šobrīd ar šo tēmu nesniedz lielu pienesumu pasaulē. Veselība un enerģētika ir jomas, kurās Latvijai ir lielāks pienesums un potenciāls misiju ietvaros.

J.Nīgals: skaidro, ka uzdevums ir, kā fokusējoties šo vienu ūdens jautājumu, risināt jautājumu kopumu – klimata pārmaiņu problemātiku. Ūdens ir kā *sarkanais diegs*, kas ar šo misiju pieeju, savieno vairākas problemātikas dažādos līmeņos.

A.Bekasova: aicina Dizaina padomi apdomāt, kā varētu sadarboties valsts tēla koncepcijas attīstībā.

E.Ozola: komentē, ka šī savā ziņā bija prezentācija par līdzšinējā Latvijas valsts tēla virziena maiņu. Jautā, kas ir iesaistīti šāda virziena izvēlē? Kā tika izdarīta izvēle par labu ūdenim? Vai tas saistās ar Eiropas izvirzītajiem ilgtspējas mērķiem, vai arī Latvijai ir pamats, potenciāls un iespējas ambiciozo mērķi sasniegt? Vai var šo ambīciju īstenot praktiski – būt izmēģinājuma platformai starptautiski, domājot arī par nepieciešamo infrastruktūru?

J.Nīgals: skaidro, ka Ministru kabinets ir atbalstījis ziņojumu par šādu valsts tēla veidošanas stratēģiju kā misiju *Jūra*. Par procesu atbildīgs būs navigācijas centrs, kas tiks izveidots pie LIAA. Latvijai ir potenciāls kļūt par “ūdens ieleju”.

D.Danosa: komentē, ka šī ir jaunas konkurētspējīgas priekšrocības radīšana Latvijai nevis Latvijas tēls. Jautā par finanšu, cilvēku resursiem, vai tādi ir apzināti, lai šo ambīciju sasniegtu noteiktā laika periodā. Kāds ir šādas ambīcijas laika rāmis? Un kā saredzat, kā šajā procesā varētu iesaistīties Latvijas Dizaina padome?

J.Nīgals: piekrīt un norāda, ka tiek kartēta nevis esošā ekosistēma, bet gan misija koncentrējas uz konkurētspējīgu Latvijas priekšrocību, kas faktiski ir no jauna jārada un jāattīsta, lai piesaistītu ieinteresētās puses. Misija *Jūra 2020–2030* būs kā sistēmisks rāmis, kurā tiks noteikts, kuros punktos tuvāko desmit gadu laikā jūra vairs netiks nepiesārņota (dabiski jūra attīrās 40-60 gadu periodā).

Attiecībā uz Dizaina padomes iesaisti, norāda, ka labākais veids ir kopīga sadarbība darba grupā, lai definētu vajadzības un nepieciešamos risinājumus. Iesaka kopā veidot šādu sesiju un pieteikt tēmu.

T.Mūrnieks: iesaka iepazīties ar *Hack Digital Sea '21* projektu, kas norisinājās šovasar RTU. Dizaina fabrikai sadarbojoties ar Lietuvas organizāciju *Lithuanian DIH* un Igaunijas – Tartu Biotehnoloģiju parku. Hakatons rezultējās vairākos projektos, kas tika tālāk attīstīti, prototipēti un testēti vidē - zemūdens droni, ūdens attīrīšanas tehnoloģijas u.c..

E.Ozola: jautā vai valsts tēla izstrādes komandā jau darbojas kāds dizainers? Vai dizainers ir iesaistīts stratēģisko lēmumu izstrādē un pieņemšanā?

J.Nīgals: atbild, ka šāda amata LIAA nav, bet dizaina domāšana kā metode tika izmantota procesā.

L.Sparāne: komentē, ka bažas rada šāds valsts tēla stratēģijas komunikēšanas veids, un neliecina, ka ieinteresētās puses būtu par to informētas.

I.Elere: norāda, ka dizaina domāšanas meistarklases ir izdarījušas “lāča pakalpojumu” un radījušas sajūtu, ka šī metode ir apgūta un dizaina nozares profesionāļus var vairs neiesaistīt.

B.Freiberga: piekrīt I.Elerei un dalās pārdomās, ko šāda misija, valsts tēls dos pārējām sfērām, kuras nav saistītas ar inovācijām?

I.Malašenoka: atzīst, ka, lai identificētos ar valsts tēla vīziju, ir nepieciešama sava veida nobriešana, un tas būs izaicinājums Latvijas sabiedrībai.

D.Danosa: izsaka bažas, ka ideja ir iemantojusi utopiskas ambīcijas apzīmējumu. Norāda, ka pasaulē ir valstis, kuras ir pavirzījušās krietni tālāk ūdens pētījumu izstrādē, un Latvijai tās būs “jāiedzen”. Uzsver, ka ir aizmirsti divi uzņēmumi Latvijā, kas radījuši apgrozījumu miljardos, kāda būs viņu vieta, ja viņi nav piederīgi ūdens misijai? Aicina Dizaina padomei ieņemt striktu pozīciju un izstāstīt, cik būtiska ir ieinteresēto pušu iesaiste. Iesaka argumentēt ar labajiem piemēriem, arī starptautiskā kontekstā (dizainera amats Somijas valsts pārvaldē).

Z.Biteniece: iesaka rakstīt ieteikumu vēstuli *Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras* direktoram K.Rožkalnam. Aicina to rakstīt uzmundrinošu un atbalstošu, jo LIAA Valsts tēla nodaļa ir pavisam jauna. Vēstuli aicina veidot, atsaucoties uz J.Nīgala prezentāciju. Skaidro, ka LIAA ir dizaineris, bet

netiek iesaistīts tik plašos procesos, kā gribētos. Katrai nodaļai būtu nepieciešams savs dizainers, ko šobrīd nav iespējams nodrošināt.

D.Danosa: norāda, ka šī valsts tēla prezentācija ir publiskota pārāk ātri. Jautā, kur var apskatīt J.Nīgala pieminēto MK atbalstu idejas attīstīšanai?

I.Malešenoka: norāda, ka TAP vietnē ir pieejams informatīvais ziņojums par valsts tēlu, kā arī sēdes protokollēmums, kurā ir noteikts, ka LIAA ir jāiesniedz ieviešanas plāns līdz šā gada 30.decembrim.

E.Ozola: uzklausā Dizaina padomes klātesošo viedokļus, vienojas par LIAA adresētas vēstules sagatavošanu un uzņemas to paveikt.

- **Latvijas Dizaina stratēģija 2021.-2027.g.**

E.Ozola: piedāvā balsot par Dizaina stratēģijas 2021.- 2027.gadam sekojošiem formulējumiem:

Mērķis - dizains tiek izmantots kā stratēģisks rīks laikmeta izaicinājumu risināšanai Latvijā.

Vīzija - Latvijā tiek pilnvērtīgi izmantotas dizaina daudzveidīgās iespējas un inovāciju potenciāls, lietojot to kā stratēģisku rīku tautsaimniecības izaugsmei, indivīdu un sabiedrības labbūtībai, kā arī kultūras identitātes un valsts tēla veidošanai.

E.Ozola: apkopo klātesošo balsojumu, kur visi izrāda piekrišanu.

I.Elere: jautā par stratēģijas mērķauditoriju un turpmāko komunikāciju.

E.Ozola: pastāsta, ka saīsināta stratēģijas versija top paralēli garajai stratēģijai, ko varēs izplatīt līdzīgi kā pagājušā periodā.

I.Ločmele: stāsta par dokumentu hierarhiju, kur katras nozares stratēģija seko kā pielikumi vienotam dokumenta Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam, un arī tās tiek veidotas 2021.gada laikā. Attiecīgi laika rāmis paliek nemainīgs. Rosina veltīt nākamajā padomē laiku sarunai par komunikācijas stratēģiju Dizaina stratēģijai, par to, kā sasniegt un iesaistīt ieinteresētās puses.

- **Dizaineru izvirzīšana VKKF mūža stipendijai**

E.Ozola: iepazīstina ar diviem pretendentiem – produktu dizaineru Kārli Mintautu Lāci un keramiķi, porcelāna mākslinieci Helgu Ingeborgu Melnbārdi (iepriekš no KM virzīta jau divas reizes).

B.Freiberga: piekrist, ka Latvijas Dizaineru savienība varētu virzīt Kārļa Mintauta Lāča kandidatūru, kuram apritēja jau 90 gadu.

Kārlis Mintauts Lācis bijis viens no Latvijas Dizaineru savienības dibinātājiem un rūpnīcas *Straume* ražoto kafijas dzirnaviņu dizaina autors.

E.Ozola: apkopo klātesošo viedokļus un padome nolemj VKKF mūža stipendijai virzīt minētos kandidātus.

Sanāksme tiek slēgta plkst. 17:40

Protokolēja I. Ločmele

Latvijas Dizaina padomes priekšsēdētāja

E. Ozola